

Samlad glädje 2009

Samlad Glädje 2009

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA
1969 – 2009

SAMLAD GLÄDJE 2009

Numismatiska klubben i Uppsala 1969 – 2009

Boken är tryckt med generöst stöd från
Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning och
Sven Svenssons stiftelse för numismatik

Bokens omslag avbildar den unika REX UPSALIE-penning
som påträffades år 1951 vid utgrävningarna på Frösön, Jämtland.

Foto: KMK

Myntet, som är präglat ca 1250, är förebild för klubbens logotyp.

Redaktörer: Curt Ekström, Kjell Holmberg och Magnus Wijk
© 2009 Numismatiska klubben i Uppsala och författarna

Layout: Magnus Wijk Antik
Tryckeri: Wikströms

ISBN 978-91-978092-1-4

Innehåll

<i>Kent Bengtsson</i> : Ett kyrkfynd från Gråmanstorps kyrka.....	11
<i>Jan-Olof Björk</i> : 1 öre KM 1772 präglad på irreguljär plants.....	13
<i>Per-Göran Carlsson</i> : Den svenska myntmarknadens utveckling 1999-2009	31
<i>Curt Ekström</i> : Från republik till kejsardöme - en dramatisk period i romarrikets historia återspeglad i mynten.....	41
<i>Frédéric Elfoer</i> : Kung Johan Sverkerssons myntning – några reflektioner kring en spekulativ bildrekonstruktion.....	51
<i>Monica Golabiewski Lannby</i> : Kring Riksbankens första sedlar i färg – samt lite om de människor som använde dem.....	59
<i>Bo Gunnarsson</i> : Den gäckande kedja 105 – spåret av en vikingatida myntunion?	71
<i>Christian Hamrin</i> : Kvalitetsbedömning	91
<i>Ragnar Hedlund</i> : I Roms tjänst – det romerska Britannien och dess mynt	101
<i>Cecilia von Heijne, Dan Carlberg och Ian Wiséhn</i> : Berndt Kallenberg – myntsamlaren och donatorn från Kristianstad	107
<i>Bengt Hemmingsson</i> : Ännu en 10 daler SM 1644?	115
<i>Kjell Holmberg</i> : KAROLVS REX S'G' – MONETA ABOENS'. Karl Knutssons Åboörtugar – typer, dateringar och några hypoteser	121
<i>Martin Johansson</i> : 1800-talets medaljkonst - en studie av eliter och ideal under ett föränderligt sekel..	129
<i>Eric Knutsson</i> : Kung Carl XVI Gustafs 10-kronors mynt 1991-2009. Myntprägling och präglingsvarianter av "Guldtian"	137
<i>Lars O. Lagerqvist</i> : H. M. Konungens medaljsamling – och ett exempel	145
<i>Nanouschka Myrberg</i> : PAX PORTA NY. Gotländsk uttolkning av ett fridskoncept	149
<i>Hendrik Mäkeler</i> : Carl von Linné, pengarna och Uppsala universitets myntkabinett	155
<i>Anders Nordin</i> : En obestämd Uppsalaprägling	167
<i>Sven-Erik Olsson</i> : Ångbåtshistoria på Fyrisån med inslag av numismatik	169
<i>Dennis Pettersson</i> : Något om Gustav Erikssons tidiga mynt och deras raritetsgrader.....	175
<i>Anders Stam</i> : Sena tiggarpolletter från Skyddsvärnet i Kopparbergs län	181
<i>Werner Stensgård</i> : Mynttecknen och dess plakat.....	187
<i>Torbjörn Sundquist</i> : Elias Brenners tidigare utgåvor av Thesaurus nummorum. Svårkollationerade böcker.....	201
<i>Magnus Wijk</i> : Gunnar Ekström och Brandskatten.....	213
<i>Eva Wiséhn</i> : Hermes, Crescent, Fram och Nordstjernen – symboler för det cyklande folket i Cykelsala	225
Bilaga I: Sammanställning av klubbens möten och aktiviteter 1969 – 2009	237
Bilaga II: Affischer till "Myntdag i Uppsala" åren 2002 – 2009	245
Bilaga III: Skrifter utgivna i klubbens regi	247
Bilaga IV: Bilder från verksamheten	249
Bilaga V: Författarpresentationer.....	253

Förord

I samband med 30-årsjubileet 1999 gav Numismatiska klubben i Uppsala ut jubileumsboken *Samlad Glädje*. Denna bok rönt stor uppskattning bland såväl samlare som mer erfarna numismatiker genom sitt breda urval av artiklar. När klubben nu firar sitt 40-årsjubileum hoppas vi på en lika stor framgång – den tidigare bokens fyndiga titel har behållits, nu med beteckningen *Samlad Glädje 2009*. Numismatiska klubben i Uppsala har under den senaste tioårsperioden haft en aktiv verksamhet med nya inslag som "Myntdag i Uppsala" och "Myntsamlarmässa". Vidare har en småskriftserie introducerats, samarbetet med andra myntklubbar intensifierats och nätverksamheten blivit en naturlig del av klubbens arbete.

I bilaga I i slutet på denna bok ges en sammanställning av de klubbmöten som hållits, inte enbart under den senaste tioårsperioden, utan sedan klubben bildades 1969. År 2002 hölls den första "Myntdag i Uppsala" på Museum Gustavianum i samarbete med Uppsala universitets myntkabinett. "Myntdag i Uppsala" har därefter blivit ett årligen återkommande evenemang, de senaste två åren på Myntkabinetet, med utställningar och föreläsningar på ett givet tema, samt "antikrunda" med myntbestämningar och värderingar. Affischerna för åren 2002-2009 visas i bilaga II. De senaste två åren har klubben även anordnat "Myntsamlarmässa" i Vaksalaskolans matsal – tillställningar som lockat många utställare/försäljare och besökare. Våra aktiva skribenter Kjell Holmberg och Magnus Wijk har svarat för att klubbens småskriftserie kommit igång. De två första skrifterna behandlar *Svenska numismatiska tidskrifter* respektive *Gunnar Ekströms myntsamling*. Omslagen på dessa skrifter ges i bilaga III, liksom omslagen på vår tidigare *Samlad Glädje* och den omfattande auktionskatalogen *Auktion 117 - Anders Frösells pollettsamling*. Som illustration till klubbens aktiviteter visas i bilaga IV några fotografier tagna de senaste åren.

Vi tackar alla författare till denna jubileumsbok för det arbete som lagts ned på de olika bidragen och önskar alla bokälskare en njutbar numismatisk läsning.

Ett stort tack framföres till Gunnar Ekströms och Sven Svenssons Stiftelser för generösa bidrag, som möjliggjort tryckningen av denna jubileumsbok.

Curt Ekström
Ordförande i Numismatiska klubben i Uppsala

Preface

In connection with the 30-year jubilee in 1999 the Numismatic Society in Uppsala presented the jubilee book *Samlad Glädje*. This book was highly appreciated by collectors as well as by more experienced numismatists thanks to its wide choice of articles and subjects. When the Society now celebrates its 40-year jubilee we hope for a similar success – the title of the former book has been retained, now with addition 2009, i.e. *Samlad Glädje 2009*. The Numismatic Society in Uppsala has flourished in the last 10-year period with new activities such as “Myntdag i Uppsala” and “Myntsamlarmässa”. In addition, a new booklet series has been introduced, the cooperation with other numismatic societies has been intensified, and the web activities have become a natural part of the Society’s work.

In Appendix I at the end of this book a summary is given of all Society meetings, not only for the last 10-year period but since the formation of the Society in 1969. In 2002 the first “Myntdag i Uppsala” was held at Museum Gustavianum in collaboration with the Coin Cabinet of Uppsala University. “Myntdag i Uppsala” has since then become an annual event, the last two years at the Coin Cabinet, with exhibitions and lectures on a given theme. Coin determinations and valuations are popular parts of the event. The posters of the years 2002-2009 are shown in Appendix II. The last two years the Society has also arranged “Myntsamlarmässa” – activities that have attracted many exhibitors/sellers and visitors. Our very active authors Kjell Holmberg and Magnus Wijk are responsible for the introduction of the new booklet series. The two first booklets are treating *Svenska numismatiska tidskrifter* and *Gunnar Ekströms myntsamling*. The covers of these booklets are shown in Appendix III, as are the covers of our previous *Samlad Glädje* and the extensive auction catalogue *Auktion 117 – Anders Frösells pollettsamling*. As an illustration to the activities of the Society we show in Appendix IV some photos taken during the last years.

We want to thank all authors of the jubilee book for the work put into preparing the different articles and we wish all book lovers an enjoyable numismatic reading.

We finally acknowledge the generous support of the Gunnar Ekström and Sven Svensson Foundations, support that has made possible the printing of this jubilee book.

Curt Ekström
Chairman of the Numismatic Society in Uppsala

